

IFRS” HOMLI
KONFERENCIYA

CONFERENCE “GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC

TRENDS”

2nd FORUM OF
DEVELOPMENT
STRATEGY:
GLOBAL AND
NATIONAL
ECONOMIC
TRENDS

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS

ЙУНАЛИШ: ГЛОБАЛ
ИҚТИСОДИЁТНИ
РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ
ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ ВА
ИСТИҚБОЛЛИ ЙУНАЛИШЛАРИ
“Глобал ва миллий
иқтисодий трендлари”

CONFERENCE

19-20
OCTOBER

ФОРУМ

PARALLEL CONFERENCES

“NEW2AN, ICFNDS
AND ICDSIS”

2nd FORUM OF
DEVELOPMENT
STRATEGY:
GLOBAL AND
NATIONAL
ECONOMIC
TRENDS

NEW2AN, ICFNDS AND ICDSIS”

CONFERENCE
“IFRS”

2nd FORUM OF
DEVELOPMENT
STRATEGY:
GLOBAL AND
NATIONAL

“IFRS”

HOMLI

KONFERENCIYA

МЛМ
ИЛМ

2nd FORUM
DEVELOPMENT
STRATEGY:

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI

2023

ILMIY ELEKTRON JURNAL MAXSUS SON

ФОРУМ

19-20 OCTOBER

PARALLEL CONFERENCES

“NEW2AN, ICFNDS

AND ICDSIS”

РАҚАМЛИ ИҚТИСО
АХБОРОТ ТЕХНОЛ
ВА ТАЪЛИМНИНГ
ИСТИҚБОЛЛИ ЙУН
“NEW2AN, ICFNDS,
номли параллель
конференциялар

- Macroeconomic Stability
- Social Welfare
- Human Capital
- Decent Employment
- World Economy
- Gender Equality
- Industry 4.0
- Sustainable Agriculture

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI

<https://laboreconomics.uz>

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI 2023-yil Maxsus son

ЭКОНОМИКА ТРУДА И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ

LABOR ECONOMICS AND HUMAN CAPITAL

laboreconomics.uz

“Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali” ilmiy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi (OAK) rayosatining 2023-yil 3-iyundagi 328/3-sonli qarori bilan ro‘yxatga olingan.
Muassis: “Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali” ilmiy maktabi.

Tahririyat manzili:
100066, Toshkent shahri, Islom Karimov ko‘chasi, 49-uy.

Elektron manzil: ilmiymaktab@gmail.com

Jurnal web-sayti: www.laboreconomics.uz

Bog‘lanish uchun telefonlar:

+998 (99) 881-86-98.

TOSHKENT-2023

EDITORIAL BOARD | TAHRIRIYAT KENGASHI

Tahririyat Kengashi raisi: (Chairman of the Editorial Board)

Abdurahmanov Qalandar Xodjayeovich, O‘zFA akademigi

Tahririyat Kengashi a‘zolari: (Members of the Editorial Board)

Toshqulov Abduqodir Hamidovich,
i.f.d., prof.

Yusupov Axmadbek Tadjiyevich,
i.f.d., prof.

Sharipov Kongratboy Avezimbetovich,
t.f.d., prof

Raifkov Kudratilla Mirsagatovich,
i.f.d., prof

Xalmuradov Rustam Ibragimovich,
i.f.d., prof

Umurzakov Baxodir Xamidovich,
i.f.d., prof.

Nazarov Sharofiddin Xakimovich,
i.f.d., prof.

Jumayev Nodir Xasiyatovich,
i.f.d, prof.

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna,
i.f.d., prof.

Eshov Mansur Po‘latovich,
i.f.d., prof.

Zokirova Nodira Kalandarovna,
i.f.d.. prof.

Xudoyberdiyev Zayniddin Yavkachevich,
i.f.d., prof.

Muxiddinov Erkin Madorbekovich,
i.f.f.d., (PhD)

Xolmuxammedov Muhsinjon Murodullayev,
i.f.n., dots.

Amirov Lochinbek Fayzullayevich,
i.f.f.d., (PhD), dots.

G‘oyipnazarov Sanjar Baxodirovich,
i.f.f.d., (PhD), dots.

Shakarov Zafar Gafarovich,
i.f.f.d., (PhD)

Jamoatchilik Kengashi a‘zolari:
(Community Council members)

Bred Bodenxauzen (AQSh)

Jon Ankor (Buyuk Britaniya)

Odegov Yuriy Gennadevich
(Rossiya Federasiyasi)

Keynz Miller (AQSh)

Sung Dong Ki (Koreya Respublikasi)

Masato Xivatari (Yaponiya)

Gerxard Feldmayer (Germaniya)

Eko Shri Margianti (Indoneziya)

Ahmed Mohamed Aziz Ismoil (Misr)

Rohana Ngah (Malayziya)

Sharifah Zanniyerah (Malayziya)

Teguh Dartanto (Indoneziya)

Nur Azlinna (Saudiya Arabistoni)

Muhammed Xoliq (Pokiston)

Alisher Dedaxonov (Toshkent)

Mas‘ul muxarrir (Editor-in-Chief):

G‘oyipnazarov Sanjar Baxodirovich

Veb-administrator (Web admin):

Musayev Xurshid Sharifjonovich

MUNDARIJA (CONTENTS)

MEHNAT BOZORI VA MEHNAT MUNOSABATLARI

Q.X. Abdurahmonov S.B. G'oyipnazarov	Сунъий интеллектни жорий этиш натижасида меҳнат бозоридаги ўзгаришлар	6–12
R.I. Nurimbetov A.M. Ismailov	O'zbekiston iqtisodiyoti tarmoqlari rivojlanishi va aholi bandligini manfaatdorlik indeksi asosida baholash	13–21
N.T. Shayusupova S.S. Amirdjanova	Прогнозирование макроэкономических показателей роста экономики и занятости населения республики	22–29
I.A. Bakiyeva	Тошкент вилоятида ишсизларни замонавий касб-ҳунарга ўқитишни самарали ташкил этиш йўллари	30–34
S.I. Sotnikova	Наемный труд: институциональные эффекты неравновесной экономики .	35–41
A.S. Usmanov M.A. Bahridinova	Qashqadaryo viloyatida bandlikning tarmoq tuzilishidagi o'zgarishlar va uning aholi turmush farovonligiga ta'siri	42–48
X.F. To'xtayeva	Туристик хизматлар бозорида бандликни тартибга солиш ва бошқариш бўйича илғор хорижий тажрибалар	49–56
B.Z. Ganiyev	O'zbekiston hududlarida bandlikning iqtisodiy o'sishga nisbatan elastikligi tahlili	57–61

INSON RESURSLARINI BOSHQARISH

S. Sotnikova N. Sotnikov	Ecology of the employee's career based on the concept of time management .	62–70
A.N. Turayev B.B. Suvonov	Направления развития анализа затрат труда в хозяйствующих субъектах	71–76
B.B.Suvonov	Зарубежный опыт анализа показателей затрат труда в хозяйствующих субъектах	77–82
Z.M. Xasanova	Enhancing economic education and human resources management: a study of innovative approaches in Uzbekistan's higher education institutions	83–91
R.R. Oqmulloyev	Инсон ресурсларини бошқариш — олий таълим муассасаларининг глобал рақобатбардошликка эришиш омили	92–102
B.B. Mardonov	Xizmat ko'rsatish sohasida kadrlar salohiyatini baholash	103–108
M.Sh. Xaydarova	Использование искусственного интеллекта в управлении человеческими ресурсами	109–123

INSON KAPITALI

A. Zikriyoyev D. Khojamqulov M. Raimjanova N. Turayev A. Abdullayev	Human capital development in the context of health and safety regulation: policy analysis in construction industry	124–138
A. Zikriyoyev M. Farmonova Ch. Keldiyorova D. Nekboyev O. Murodova	Orientation / induction day as a remedy for human capital investment at higher education	139–150
A.S. Boltayev Y.M. Otaboyev	The impact of health and education expenditure on economic growth in case of Uzbekistan	151–163
O.A. Eshbayev	Strategic integration of emerging technologies in engineering education: a holistic approach to cultivate human capital for the digital economy	164–169

A.O. Jumanov R.A. Omirzakov	Innovative environmental education in higher education: fostering sustainable mindsets for a greener future	170–175
I.Sh. Khadjiyeva	School climate quality and education quality: evidence from 15 worst performing nations at PISA 2018	176–187
M.O. Kurolov	Leveraging digital healthcare marketing strategies to enhance social welfare through human capital development	188–192
M. Numanova F. Khakimov	Priorities for the development of national human capital in the economy	193–198
M.X. Xo‘jayeva	Properties of innovative activity in the education system of Uzbekistan	198–203
H.T. Yaxshiyev	Mehmonxona hamda restorani biznesi faoliyati tushunchasi va mohiyati	204–206
X.B. Nasriddinov	O‘quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishda ta‘lim metodlaridan foydalanish	207–210
Sh.Y. Sharobiddinov	Investing in human capital: a comparative analysis of democratic and authoritarian regimes	211–220
Z.M. Xasanova	Comparative analysis of innovative education management strategies for economic education and green development: lessons from foreign countries	221–228
S.R. Xolbayeva	Трансформация системы подготовки кадров в целях повышения эффективности функционирования человеческого капитала в экономической системе	229–238
INSON TARAQQIYOTI		
Sh.U. Jo‘rayeva	Socio-economic significance and analysis of the standard of living of the population	239–244
N.M. Khazratkulova	The impact of inter-budgetary relations on regional growth and the standard of living of the population of the regions (on the example of the republic of Uzbekistan)	245–250
KAMBAG‘ALLIKNI QISQARITRISH		
G.Q. Abduraxmonova M.X. Fayziyeva Sh.Q. Xoliyorova	O‘zbekiston davlat ijtimoiy himoya tizimini mustahkamlashda raqamli rivojlanishning o‘rni	251–261
GENDER TENGLIK		
G.Q. Abruraxmonova N.U. Khalimjonov	Gender inequality in labour market	262–268
MUNOSIB MEHNAT		
Sh.X. Raxmatullayeva	Milliy korxonalarda mehnat samaradorligining muhim ko‘rsatkichlarini baholash tizimini imkoniyatlari	269–275
Z.U. Usmonov	Ko‘zi ojiz shaxslarni ish bilan ta‘minlashning obyektiv zarurligi	276–283
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH		
L.F. Amirov	Современные тенденции развития аграрного сектора Республики Узбекистан	284–293
I. Khotamov A. Kasimov Y. Najmiddinov G. Yuldashev	The current importance of alternative energy and renewable energy in Uzbekistan	294–317
Z.T. Abdurakhmanova	Factors affecting sustainable agriculture and food production in Uzbekistan	318–328
J.X. Ishanov	Determination of hydraulically acceptable length of drip irrigation pipe	329–334

U.Sh. Duskobilov	Influence of monetary policy instruments on macroeconomic stability during the transition to inflation targeting in Uzbekistan	335–342
Sh.D. Ergashkhodjayeva E.Y. Khojiyev	The EU’s generalised system of preferences: impact on foreign trade of domestic products	343–348
O.A. Eshbayev	Exploring synergies: redefining engineering education management for industry 4.0 in the digital economy era	349–354
H.B. Haydarov	O‘zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda xorijiy investitsiyalarning tutgan o‘rni	355–361
M.R. Khidirova	Improving the efficiency of corporate governance based on the modeling of agricultural machinery enterprises	362–369
B.N. Ishniyazov	Analysis of the activities of innovation of the agricultural sector of our country	370–374
N.N. Ismoilov	Implementing SDGS (sustainable development goals) in small business entities	375–380
N.S. Karimova	O‘zbekistonda klasterlar faoliyatini tashkil etish mexanizmi	381–385
M.R. Khayitova	The essence of green loans in a global unstable environment	386–391
S.B. Maxmudov	Milliy iqtisodiyotda eksport amaliyotiga ta’sir etuvchi omillarni ekonometrik tahlilini baholash	392–401
Y.F. Najmiddinov	Initial efforts to develop green energy and green growth in Uzbekistan	402–407
Ch.G. Nosirova	Developing sustainable pathways for textile product exports: a green strategy approach to enhance social welfare	408–415
N. Khalimjonov P. Allayarov	The gravity trade model for Uzbekistan	416–424
D. Usmonova	Evaluating the role of marketing strategies in fostering the growth of viticulture enterprises for achieving sustainable agricultural development	425–431
МАКРОИҚТИСОДИЙОТ		
A. Valiyeva	Assessing the impact of sustainable agricultural practices on legume market dynamics: a comprehensive marketing research analysis	432–440
V.K. Yarashova	The mutual influence of transport on macroeconomic indicators in Uzbekistan	441–447
M.S. Yusupov G.T. Ismoilova	Oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish zanjirida agrosanoat klasterlarining ahamiyati va rivojlantirish imkoniyatlari	448–459
M.T. Abdurahmanova M.M. Ismailova	Қишлоқ хўжалигида ер ресурсларидан самарали фойдаланишнинг хориж тажрибасини такомиллаштириш	460–465
N.B. Achilova	Сущность и значение национального брендинга стран в условиях глобализации	466–474
J.N. Bayisbayev	Мамлакатимизнинг тадбиркорлик субъектларини ижтимоий фаолиятини қўллаб-қувватлашдаги иштироки	475–481
A. Valiyeva	Оценка роли устойчивых методов ведения сельского хозяйства в повышении конкурентоспособности рынков бобовых: глобальный маркетинговый анализ	482–490
F.R. Bobobekov	Мақроқиқтисодий барқарорлик шароитида факторингга таъсир этувчи омиллар	491–497
D.B. Xajiyev	Даромадларни қайта тақсимлаш жараёнларини тартибга солишнинг фискал воситалари	498–504

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДА ИШСИЗЛАРНИ ЗАМОНАВИЙ КАСБ-ХУНАРГА ЎҚИТИШНИ САМАРАЛИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЙЎЛЛАРИ

Бакиева Ирода Акбаровна,
ТДИУ, Инсон ресурсларини бошқариш
кафедраси доценти, и.ф.н.

Аннотация. Ушбу мақолада глобал ўзгаришларнинг меҳнат бозорига таъсири, ишсизлик муаммолари ёритилган. Ишсизларни замонавий касб-хунарга ўқитиш масалалари назарий жиҳатдан тадқиқ қилиниб, Тошкент вилоятида ишсизлик даражаси, ишсизларни касбга ўқитиш ва ишга жойлаштириш чоратadbирлари таҳлил қилинган. Вилоятда ишсизларни замонавий касб-хунарга ўқитиш самарадорлигини ошириш бўйича умумий хулосалар қилиниб, улар асосида таклифлар ишлаб чиқилинган.

Калит сўзлар. Меҳнат бозори, ишсизлик, касб-хунарга ўқитиш, мономарказ, иш билан бандлик

ПУТИ ЭФФЕКТИВНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ПОДГОТОВКИ БЕЗРАБОТНЫХ СОВРЕМЕННЫМ ПРОФЕССИЯМ В ТАШКЕНТСКОЙ ОБЛАСТИ

Бакиева Ирода Акбаровна,
ТГЭУ, доцент кафедры Управления человеческими ресурсами.

Аннотация. В данной статье рассматривается влияние глобальных изменений на рынок труда и уровень безработицы. Теоретически исследованы вопросы обучения безработных современным профессиям, проанализированы уровень безработицы в Ташкентской области, меры профессиональной подготовки и трудоустройства безработных. На основе полученных выводов по повышению эффективности обучения безработных современным профессиям разработаны предложения.

Ключевые слова. рынок труда, безработица, профессиональное обучение, моноцентр, занятость

WAYS OF EFFECTIVELY ORGANIZING TRAINING OF THE UNEMPLOYED FOR MODERN PROFESSIONS IN TASHKENT REGION

Bakieva Iroda Akbarovna
TSUE, associate professor of the
Department of Human Resources Management

Abstract. This article examines the impact of global changes on the labor market and the unemployment rate. The issues of training the unemployed in modern professions were theoretically studied, the unemployment rate in the Tashkent region, measures of vocational training and employment of the unemployed were analyzed. Based on the findings, proposals have been developed to improve the effectiveness of training the unemployed in modern professions.

Key word. labor market, unemployment, vocational training, monocenter, employment

Кириш:

Жаҳонда юз бераётган глобал ўзгаришлар мамлакат иқтисодиётида ҳам ўз аксини топмоқда. Натижада меҳнат бозорида иш берувчиларнинг ёлланма ҳодимларга бўлган талаби ортиб, бу талаблар ходимларнинг таълим, касб ва малака даражалари, амалий тажрибалари ҳамда шахсий хислатларида акс этмоқда. Шу билан бирга, меҳнат бозоридаги трансформациялар бўш иш ўринларида янги шароитларни юзага келтириши натижасида ишчи кучи таклифи уларга бўлган талабдан анча юқори бўлмоқда. Олиб борилган тадқиқотлар шуни кўрсатадики ҳозирги даврда меҳнат бозоридаги муаммолар етарли даражада ўз ечимини топмаган ва ҳозирги кунда юз бераётган ходисалар фониди бир қанча салбий тенденциялар, жумладан, мамлакатда ишсизлик даражасининг юқорилиги (2023 йил бошига 8,9 %) [6], малакали кадрларнинг эмиграцияси (8790 нафар) [6], норасмий иш билан бандликнинг юқори даражаси (63 %) [8], иқтисодиётнинг айрим соҳаларида иш ҳақи миқдорининг пастлиги қайд этилган. Ушбу жараёнларга жавобан давлат иш билан бандликни таъминлаш соҳасида чораларни кўради.

Меҳнат бозоридаги кескинликни камайтириш ва минтақаларда ижтимоий-иқтисодий барқарорликни таъминлаш бўйича ишларнинг энг самарали йўналишларидан бири бу ишсиз аҳолини давлат кўмаги билан қайта тайёрлаш ва қўшимча замонавий касб-хунар таълимини ташкил этишдир.

Адабиётлар шархи:

Хорижий ва ватанимиз фани ҳамда амалиётида ишсизликни камайтиришнинг турли чора-тадбирларига доир бой назарий салоҳият ва катта амалий тажриба тўпланган.

Академик Қ.Х. Абдурахмоновнинг фикрига кўра ишсизлик – ижтимоий-иқтисодий воқеа ҳисобланади, иқтисодий фаол, меҳнат қилишга лаёқатли ва меҳнат қилишни хоҳлайдиган аҳоли муайян қисмининг товарлар ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатишда иш билан банд бўлмастидир [1].

Н.Р.Саидовнинг тадқиқотларида меҳнат бозори шароитларини тушуниш корхоналарга ўз маҳсулотлари ёки хизматларига бўлган талабни баҳолашга ва ўз фаолиятини тегишли равишда мослаштиришга ёрдам бериши, шу сабабли доимий равишда иш билан бандлик ҳамда ишсизликни таҳлил қилиб бориш зарурати асосланган [2].

Россиялик иқтисодчи олим Ю.Г. Одегов меҳнат бозорида ишчи кучи рақобатбардошлигини ошириш масалалари бўйича тадқиқотларида ишсизларнинг меҳнат бозоридаги рақобатбардошлиги ишчи кучи сифати, шахннинг ижодий имкониятлари, иш билан бандлик ва иш кунни давомийлиги кафолатланганлиги, даромад миқдори билан белгиланишини таъкидлаб ўтган [3].

Шу билан бирга, тадқиқотчи олимлардан Й.Шерман, Р.Ислам ва А.Фосу ўз илмий тадқиқотларида миллий иқтисодиёт учун ҳақиқий муаммо уларнинг иқтисодий ўсиш жараёнида бандлик ўсишини таъминлаш қобилиятининг чекланганлигидир, деб таъкидлаган [4].

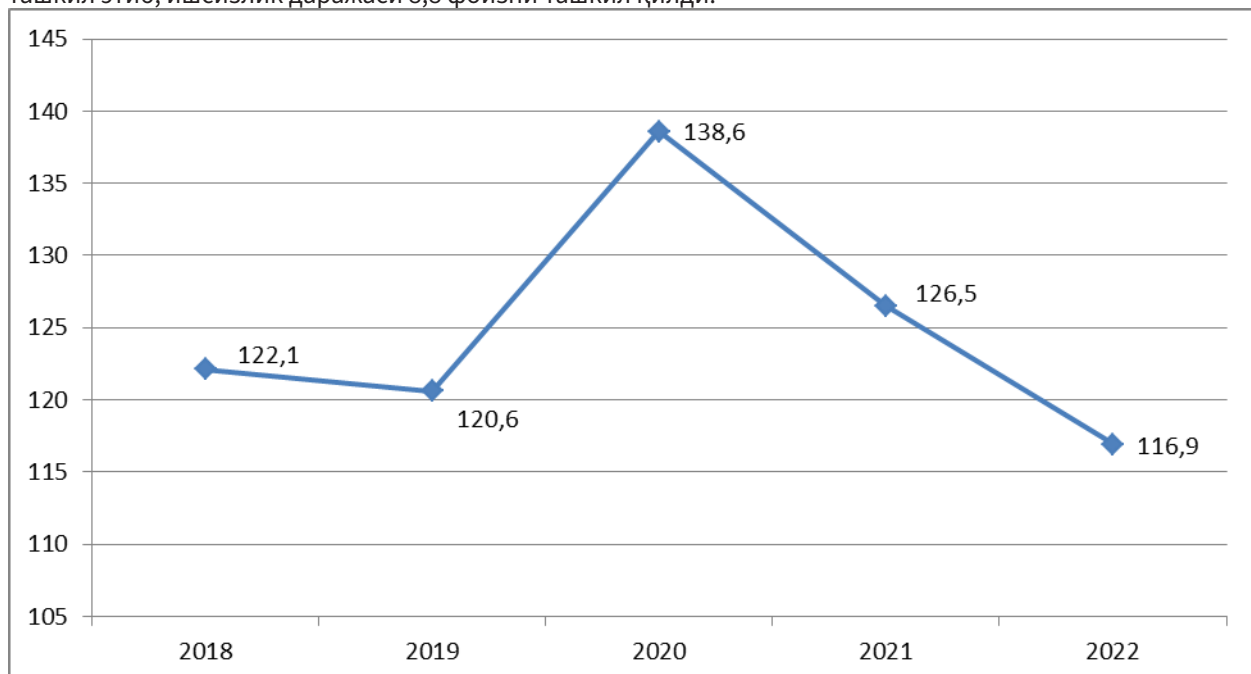
Тадқиқот методологияси:

Илмий тадқиқотда иқтисодий воқелик ва жараёнларни ўрганишнинг турли илмий усуллари: иқтисодий тизимларни таҳлил этишга нисбатан диалектик ёндашув, қиёсий ва тизимли таҳлил, базавий ҳисоб-китоблар ва статистик гуруҳлаш усуллари қўлланди. Тадқиқот ишининг ахборот базаси сифатида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат статистика агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигининг маълумотлари ҳамда қатор оммавий ахборот воситаларининг интернет сайтлари материалларидан фойдаланилди.

Таҳлил натижалари:

2023 йил 1 январ ҳолатида Ўзбекистондаги меҳнат ресурслари сони 19517,5 минг кишини ташкил этди. Мамлакатда 1332,7 минг киши ишга муҳтож бўлиб, ишсизлик даражаси 8,9 фоизни ташкил қилди. Ёшлар орасида ишсизлик даражаси 15,1 фоизни, аёллар орасида эса 13,3 фоизни ташкил этди.

Шу билан бирга, Тошкент вилоятида 2022 йил 1 январ ҳолатида ишсизлар сони 116,9 минг кишини ташкил этиб, ишсизлик даражаси 8,8 фоизни ташкил қилди.

1-расм. Тошкент вилоятида расмий ишсиз аҳоли сони, минг киши.

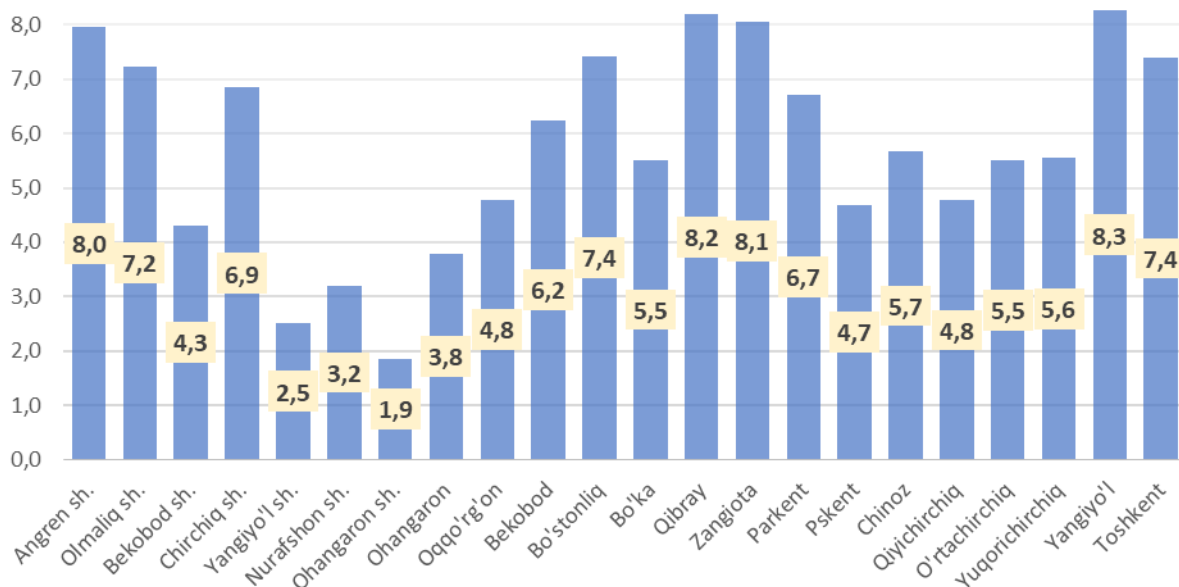
Манба: Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги маълумотлари асосида тузилган (www.stat.uz)

► **Mehnat bozori munosabatlari**

Тошкент вилоятида 2018 йилда йилда ишсизлар сони 122,1 минг кишини ташкил этган бўлса, 2019 йилда улар сони 1,5 минг кишига камайиб, 120,6 минг кишига тенг бўлган, 2020 йилда аксинча, улар сони 20,3 минг кишига ортган ҳамда 2021 йилдан бошлаб яна улар сони камайиш тенденциясига эга бўлган ва 2022 йилда вилоятда жами ишлашга муҳтож бўлганлар сони 116,9 минг кишини ташкил қилган.

2022 йилда Тошкент вилояти ҳудудлар бўйича ишсиз аҳоли сони тақсимооти қуйидагича бўлиб, шаҳарлари ичида энг кўп ишсиз аҳоли Ангрен шаҳрига (8,0 минг киши), Олмалик (7,2 минг киши), энг кам эса Оҳангарон шаҳри (1,9 минг киши) кишини ташкил этмоқда (2-расм).

2 расм. 2022 йилда Тошкент вилояти ҳудудлар бўйича ишсизлар сони, минг киши

Манба: Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги маълумотлари асосида тузилган

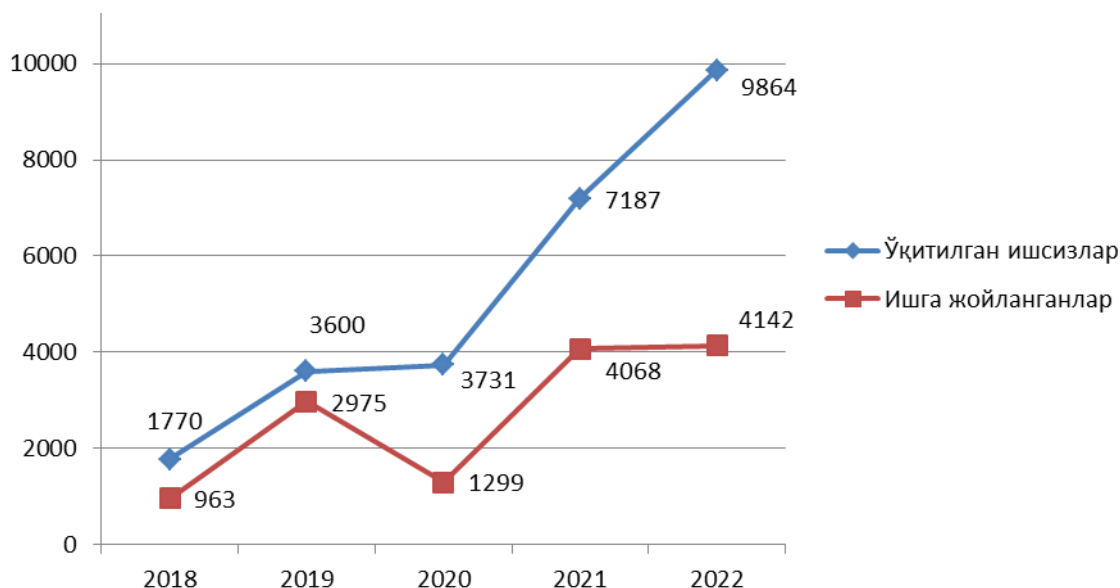
Тошкент вилояти туманлар кесимида қаралса, ишсиз аҳоли сони бўйича Қибрай (8,2 минг киши), Зангота (8,1 минг киши), Янгийўл (8,3 минг киши), Тошкент (7,4 минг киши) ва Бўстонлик (7,4 минг киши) туманлари юқори ишсизлик кўрсаткичларига эга.

Хозирги кунда Тошкент вилоятида меҳнат бозорида ишсизликни қисқартириш ва ишчи кучлари рақобатбардошлигини ошириш мақсадида 35 та янги бошланғич профессионал таълим тизимида кадрлар тайёрлайдиган касб-ҳунар мактаблари, 11 та ўрта профессионал таълим тизимидаги коллеж, 17 та ўрта махсус профессионал таълим тизимидаги техникум ташкил этилди.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда ишга жойлашишга муҳтож шахсларни касбий тайёрлашни ташкил этиш ва унинг методологиясига нисбатан замонавий қарашлар юзага келди. Янги иқтисодий-ижтимоий шароитда кадрлардан юксак савия, ижодий ташаббус, замонавий иқтисодий фикрлаш, ишнинг янги услуби ва кўникмаларини эгаллаш талаб қилинади. Шунинг учун республикада иш билан банд бўлмаган фуқароларни касбга ўқитиш ва малакасини ошириш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 5 апрелдаги 183-сон қарорига 3-иловада келтирилган „Ишсиз ва иш қидираётган шахсларни касбга тайёрлаш ва қайта тайёрлаш, уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш тартиби тўғрисида Низом“ [5] асосида ҳуқуқий таъминланади ва ташкил қилинади.

Тошкент вилояти маҳаллий меҳнат органлари ёрдамида фуқароларни ишга жойлаштириш билан бирга, меҳнат бозоридаги талаб ва таклифни мувофиқлаштириш, ишсиз фуқароларни турли замонавий касбларга тайёрлаш бўйича кўплаб чора-тадбирлар амалга оширилмоқда (3-расм).

3-расм. Тошкент вилоятида ишсиз ва банд бўлмаган фуқароларни замонавий касб-хунарга ўқитилиши ва уларнинг ишга жойлашиш ҳолати, киши.

Манба: Тошкент вилояти Бандлик бошқармаси маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилган.

Тошкент вилоятида ишсиз ва банд бўлмаган фуқароларни меҳнат бозорининг эҳтиёжидан келиб чиқиб замонавий касб-хунарга ўқитилаётганлар сони сўнгги беш йилликда жадал суръатларда ўсган. 2018 йилда Тошкент вилоятида жами 1770 нафар ишсиз ва банд бўлмаган фуқаролар замонавий касб-хунарга ўқитилган бўлса, 2022 йилга келиб бу кўрсаткич 5,5 баробарга ортиб, 9864 нафарни ташкил этган.

Албатта, замонавий касб-хунарга ўқитилган фуқаролар олдида яна бир муҳим вазифа мавжуд бўлади: иш топиш ва меҳнат даромадига эга бўлиш. Бунда барча тайёрловдан ўтган ишсиз ва банд бўлмаган фуқаролар ҳам муваффақиятга эришишмайди. Чунки, меҳнат бозорида рақобатбардошлик кўрсаткичлари ҳам муҳим ҳисобланади. Тошкент вилоятида замонавий касб-хунарга ўқитилган ишсизлар 2018-2022 йилларда қарийб 5,5 баробар ортган. Бироқ, уларни ишга жойлашиши 4,3 баробарга ортган. Қолган тайёрловдан ўтган фуқаролар эса иш топишда маълум бир қийинчиликларга учрашган.

Хулоса:

Ўрганилаётган муаммони тадқиқ этиш жараёнида Тошкент вилоятида ишга жойлашишга муҳтож бўлганлар сони аввалги даврларга нисбатан камайганлигига қарамай ҳали етарли даражада юқорилиги аниқланди. Ишсизларни меҳнат бозорида рақобатбардошлигини ошириш ва муносиб иш ўринлари билан таъминлаш мақсадида уларни замонавий касб-хунарга ўқитиш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар самарадорлигини ошириш мақсадга мувофиқ.

Тошкент вилоятида ишсизларни замонавий касб-хунарга ўқитишда албатта иш берувчиларнинг талаблари ва ишчи кучларига бўлган эҳтиёжларидан келиб чиқиб "Ишга марҳамат" мономаркази фаолиятини такомиллаштириш, Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги тизимидаги Тошкент вилоятида жойлашган касб-хунарга ўқитиш марказлари ўқув дастурларни ислоҳ қилиш, вилоятда қисқа муддатли касб-хунарга ўқитиш курслари фаолиятида натижадорликни ошириш ҳамда маҳаллаларда аҳолини касб-хунарга ўқитишнинг ташкилий масалаларини такомиллаштириш мақсадга мувофиқ бўлади. Ушбу чора-тадбирларни амалга оширилиши натижасида ишсизларнинг замонавий касбларни эгаллаши ва битирувчиларнинг ишга жойлашишида муҳим омил бўлади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Қ. Абдурахмонов. (2019) Меҳнат иқтисодиёти: назария ва амалиёт/ Дарслик. –Т.: "FAN", 2019. – 365 бет.
2. N.R.Saidov, Aholini ish bilan bandlik va ishsizlik holati tahlili/ <http://www.laboreconomics.uz> -"Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali" ilmiy elektron jurnali, 2023 йил 2-сон.
3. Одегов Ю.Г. (2015) Экономика труда: учебник – Москва : Альфа-Пресс, 2015.
4. Herman, E. (2014) Working poverty in the European Union and its main determinants: An empirical analysis. Inz. Ekon. 2014, 25, 427–436.

► **Mehnat bozori munosabatlari**

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 5 апрелдаги 183-сон қарори.
6. www.stat.uz – Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги маълумотлари
7. www.mehnat.uz – Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқаритиш ва бандлик вазирлиги маълумотлари
8. <https://bugun.uz/2023/04/08/norasmiy-sektorda-band-bolgan-aholi-hisobiga-2022-yilda-byudjetga-deyarli-33-trln-som-mablag-tushmagan-mhti>

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI

<https://laboreconomics.uz>

MEHNAT IQTISODIYOTI VA INSON KAPITALI 2023-yil Maxsus son

ЭКОНОМИКА ТРУДА И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ

LABOR ECONOMICS AND HUMAN CAPITAL

laboreconomics.uz

Muharrirlar:

Yaxshiyev H.T.

Matxo'jayev A.O.

Musahhih:

Kamilova D.J.

Tehnik muharrir:

Mirzayev J.O'.

Litsenziya AI № 2537 08.02.2022 y. Bosishga ruxsat etildi 19.10.2023.
Qog'oz bichimi 60x84 1/8. Shartli bosma tabog'i 31,6. Raqamli bosma.
Adadi 50 nusxa. №16/10-2023 - sonli buyurtma.

“Zarafshon Foto” MCHJning matbaa bo'limida chop etildi.
100164, Toshkent sh., Mirzo Ulug'bek tumani, Shahriobod ko'chasi, 3-uy.

CONFERENCE "GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC TRENDS" 19-20 OCTOBER

1st DIRECTION: TRENDS AND PROSPECTIVE DIRECTIONS OF GLOBAL ECONOMIC DEVELOPMENT.

CONFERENCE "GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC

TRENDS"

19-20 OCTOBER 2023

TASHKENT STATE

UNIVERSITY OF ECONOMICS,

TASHKENT, UZBEKISTAN

FORUM "NEW2AN, ICFENDS and ICDSIS"

CONFERENCE

DEVELOPMENT STRATEGY:

GLOBAL ECONOMIC TRENDS

"IFRS" FORUM

"IFRS" HOMLI KONFERENCIYA

CONFERENCE "GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC

TRENDS"

TASHKENT STATE

UNIVERSITY OF ECONOMICS

ЎНАЛИШ: ГЛОБАЛ ИҚСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ ВА ИСТИҚБОЛЛИ ЎНАЛИШЛАРИ. "Глобал ва миллий иқтисодиёт трендлари" номли конференция

PARALLEL CONFERENCES

"NEW2AN AND ICDSIS"

AND ICFENDS"

- Conditions for improvement
- Corporate Accounting
- Institutional problems
- Training personnel for the future
- Business environment
- Digital technologies

CONFERENCE

TRENDS" CONFERENCE "GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC TRENDS" 19-20 OCTOBER

100066, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 49-uy.

+998 99 881-86-98

ilmiymaktab@gmail.com

www.laboreconomics.uz

FORUM

- Gender Equality
- Industry 4.0
- Sustainable Agricultural Development

- Digital
- Green
- Environ
- Alter
- Artifi